

çapında meydanları doldurarak milli iradeye destek için "demokrasi nöbeti"ne dönüşürmüşlerdir. Demokrasi nöbetine katılan vatandaşlarımızın güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması koordine edilmiştir.

Diğer taraftan Sn. Başbakanımız başkanlığında Bakanlar ve ilgili bürokratların katılımıyla darbe girişimi ve FETÖ ile mücadele sürecinin nasıl yürütüleceğine ilişkin değerlendirmeler yapılmış ve stratejiler belirlenmiştir.

Darbe girişiminin bastırılmasının akabinde, Sn. Başbakanımızın talimatı ile yürürlükteki mevzuat çerçevesinde darbe girişiminde bulunan FETÖ/PDY örgütünün kamudaki bütün uzantılarına karşı hızlı bir şekilde önlemler alınmıştır. Bu bağlamda;

Başbakanlık Müsteşarının başkanlığında bakanlık müsteşarları ve Başbakanlık üst düzey bürokratları ile toplantı yapılmış, kamu düzeni ve güvenliğinin yeniden tam olarak tesisine yönelik atılacak adımlar belirlenmiş ve alınan kararların uygulanması takip edilmiştir.

18 Temmuz 2016 Pazartesi;

Başbakanlık Genelgesi ile kamu çalışanlarının yıllık izinleri kaldırılmış ve halen izinde olanların en kısa sürede görevlerine dönmeleri talimatı verilmiştir.

657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde diğer kamu kurumlarında olduğu gibi 18 Temmuz'da 257 Başbakanlık personeli açığa alınmıştır. 15 Temmuz sonrası haklarında soruşturma ve kovuşturma açılanların havaalanları VIP salonlarından yararlandırılmaması için gerekli önlemlerin alınması sağlanmıştır.

19 Temmuz 2016 Salı;

Sn. Başbakanımız, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile Çankaya Köşkünde darbe sonrası sürece ilişkin olarak toplumsal ve siyasal mutabakat konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.

Türkiyenin 15 Temmuz tecrübesi ve darbe girişimine karşı toplumun verdiği mücadele Türkiye ve dünya demokrasi tarihinde önemli bir milat olmuştur.

2.3.2. Darbe Girişiminin Bastırılmasında Rol Alan Aktörler

2.3.2.1. Siyaset Kurumunun Tutumu ve Etkisi

Darbe girişiminin yaşandığı 15 Temmuz gecesi, başta girişimin iki merkezi olan İstanbul ve Ankara olmak üzere, Türkiye'nin dört bir köşesinde söz konusu hain kalkışmaya karşı şanlı bir direniş sergilendi. Kuşkusuz bu direniş noktalarının başında, demokrasinin ve milli iradenin tecelli ettiği Türki Büyük Millet Meclisi (TBMM) geliyordu. Çünkü darbelerin hedefi demokrasi, parlamento ve seçilmiş siyasetçilerdi. Daha önceki açık veya örtük darbelerde, siyasetçiler, askeri baskı ile görevden el çekirilmiş; bu bilindiği için de hiçbir tepki göstermeksizin kenara çekilinmiş ya da çekilmek zorunda bırakılmıştır.

Bu nedenle, siyasilerin direniş gösterip gösteremeyeceği çok açık bir biçimde merak ediliyordu.

Siyasetçilerin, özellikle de milletvekillerinin hain kalkışma karşısındaki tavırları, milletin direnişe geçerek, darbecilere karşı duruş göstermesi ve kendilerini yönetenlerin demokrasiye ne kadar sahip çıkacaklarını göstermesi anlamında da son derece önemlidir.

Parti ayrımı gözetmeksizin, milletvekilleri bu durumun farkındaydı ve farkında oldukları göstermenin en önemli yolu, demokrasinin merkez kurumu olan TBMM'ye sahip çıkmak, bunun için de orada, o eşsiz mekânda bulunmaktı.

Öyle de oldu...

Darbe girişiminin başlamasından kısa bir süre sonra TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Meclise geldi. Meclisin darbe girişimi karşısında kararlı duruşunun gösterilmesi için Genel Kurul'un toplanması kararını veren Kahraman, milletvekilleri ile temasa geçti. Kısa bir süre sonra da, bazı bakanlar ile AK PARTİ, CHP ve MHP'li milletvekilleri ve Meclis personeli TBMM'ye geldiler. Bu saatlerde, Türkiye'nin her yerinde halk, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla sokakları, meydanları doldurmuş, darbecilerle mücadeleye başlamıştı.⁴⁵³

Gün demokrasiye sahip çıkma günüydü ve bunun en üst düzeyde gösterilmesi gerekiyordu. Bunun en müşahhas göstergelerinden biri olarak çok önemli bir düşüncüyü harekete geçiren TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Genel Kurul kürsüsündeki yerini alırken yanına da, AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş, CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel ve

⁴⁵³ "Milletimizin emaneti Gazi Meclis tek yürek görevinin başında", **Meclis Bülteni**, Sayı: 215 (Temmuz 2016): s. 7.

MHP Grup Başkanvekili Erkan Akçay'ı da Meclis Başkanlık Divanı üyelerinin bulunduğu kürsüye aldı.⁴⁵⁴

Bu davranış, darbe girişimini yapan asker kıyafetli vatan hainlerine “bir ve beraberiz; vatani ve demokrasiyi birlikte savunuyoruz” mesajından başka bir şey değildi.

Genel Kurul'u açan Kahraman; “Demokrasi tecrübemiz eskidir, demokrasimiz yerleşmiş, kökleşmiştir. Burası demokrasimizin mabedidir, darbe girişimi başarısız kalmaya mahkûmdur”⁴⁵⁵ şeklinde konuşarak, darbeye asla geçit verilmeyeceğini vurguladı.

Burada gösterilecek duruşun ve verilecek mesajların, aynı zamanda, Türk halkının ülkenin her yerinde darbecilere karşı sergilediği büyük mücadeleye omuz vermek olduğunu bütün partiler çok iyi biliyordu.

Bu bağlamda, AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş, milletin Türkiye'nin her yerinde millî iradeye sahip çıktığını belirttiği konuşmasında, “Hükümetimiz iş başındadır. Cumhurbaşkanımız devletin başındadır. Meclis Başkanımız, millî irade, TBMM'de toplantı halindedir, millî iradeye sahip çıktığını göstermektedir. Gün, millî iradeye sahip çıkma günüdür. Gün, bu alçak darbe girişimini geri püskürtme günüdür. Bu darbeciler teslim olana kadar TBMM çalışmalarına devam edecektir. Milletimiz meydanları boşaltmayacaktır” ifadesiyle⁴⁵⁶ bu konudaki kararlılığı açık bir biçimde dile getirmiştir.

Aynı çerçevede, Cumhuriyet Halk Partisinin demokrasiye ve parlamentoya sonuna kadar bağlı olduğunu vurgulayan CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel de, “asla darbecilere yenilmeyiz ve kesinlikle teslim olmayız” derken; MHP Grup Başkanvekili Erkan Akçay ise, demokrasi tarihine kara leke olarak geçecek bir girişimin yaşandığını; Türk milletinin ve TBMM'nin darbe karşısında dimdik duruşuyla darbe girişimini bertaraf edeceğini dile getirerek, “maceracılara geçit verilmeyecek, bu girişim asla başarılı olamayacak” ifadesiyle⁴⁵⁷ darbecilere karşı açık bir birliktelik mesajı veriyordu.

⁴⁵⁴ Aynı eser, s. 8.

⁴⁵⁵ Aynı yer.

⁴⁵⁶ Aynı yer.

⁴⁵⁷ Aynı yer.

Daha sonra söz alarak kürsüye gelen milletvekilleri de darbe girişimi karşısında kararlı duruşlarını ifade ettiler.⁴⁵⁸

Milletvekilleri o gece öyle bir birliktelik ve kararlılık içerisindeydiler ki, konuşmalar yapıldığı sırada, darbecilerin kumandasındaki F-16'lar tarafından Meclisin bombalanmaya başlaması dahi, geri adım atılmasına değil, kararlılığın daha güçlü bir şekilde ifade edilmesine vesile oluyordu.

İkinci bomba atıldığı sırada konuşma yapmakta olan Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, milletin ve parlamentonun darbeciler karşısında duruşunu, “bomba da atsanız buradayız. Ne yaparsanız yapın buradayız. Sizi yargının önüne çıkaracağız, millete hesap vermenizi sağlayacağız”⁴⁵⁹ şeklindeki sözleriyle haykırdı.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, bu esnada 16 Temmuz Cumartesi günü için olağanüstü toplantı çağırısı⁴⁶⁰ yaparak Parlamentonun darbecilere karşı mücadele konusunda ne denli kararlı olduğunu bir kez daha ifade ediyordu.

Darbe girişiminin püskürtüldüğünün iyice anlaşıldığı sabah saatlerinde Mecliste bulunan milletvekilleriyle Genel Kurul’da toplantı yapan Kahraman, FETÖ’nün darbe girişimine karşı topyekûn karşı duruş ortaya konulduğunu vurgulayarak; “Darbe bertaraf edilmiş, demokrasi kazanmıştır. Bu birlik ve bütünlük darbenin menfi taraflarını kısa zamanda bertaraf edecektir. İnşallah gayet kısa zaman içinde bu yarayı tedavi edeceğiz. İçeride ve dışarıda ellerini ovuşturanların hevesleri kursaklarında kalacaktır”⁴⁶¹ şeklindeki ifadesiyle, millet ile vekillerinin darbe ve iç-dış bütün darbecilere karşı nasıl bir kararlılık ruhu içerisinde olduğunu açık bir biçimde ifade etmiştir.

Milletin temsilcileri olarak, geceyi Mecliste geçirdiklerini kaydeden Kahraman, “Bu tip meselelerde millî birlik ve bütünlüğümüzün varlığının ispatını bu Meclis yaptı. Üç grup koştı geldi. Tek irade oldular” değerlendirmesinde bulundu. Kahraman, ayrıca, HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, Grup Başkanvekili İdris Baluken ve Mardin Milletvekili Mithat Sancar’ın gece kendisini aradığını, “gelmek istiyoruz ama gelirken provokasyon

⁴⁵⁸ Aynı eser, s. 11.

⁴⁵⁹ Aynı yer.

⁴⁶⁰ Aynı yer.

⁴⁶¹ Aynı eser, s. 13.

olmasın, sıkıntıyı çoğaltmayalım diye gelmiyoruz. Yarın Genel Kurul toplantısına katılacağız.” dediklerini de aktardı.⁴⁶²

Daha sonra söz alan Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Türkiye’de tarihî bir gün yaşandığını, ordunun; devletini, milletini seven, anayasaya sadık kısımlarının, emniyet ve istihbaratın darbe teşebbüsüne karşı mücadele ettiğini, milletvekillerinin de darbeye karşı bir ve beraber olduğunu, Mecliste darbeye karşı nöbet tuttuklarını; bununla birlikte, milletin ortaya koyduğu tavrın bunların hepsinden daha önemli olduğunu vurgulayarak, “milletin gönülden, birlikte, siyasi parti ayrımı gözetmeksizin her türlü ihtilafı bir kenara bırakarak demokrasiye sahip çıkma noktasında ortaya koyduğu bilinçli tavır, güçlü dik duruş, demokrasiye sahip çıkmadır. Milletimiz bu ülkenin imkânlarını kullanarak bu ülkeye ihanet eden alçaklara karşı canını siper etmiştir.” ifadelerini kullandı.⁴⁶³

Darbe girişiminin yaşandığı 15 Temmuz gecesi İstanbul’da bulunan Başbakan Binali Yıldırım, gerçekleştirilmek istenilenin açık bir darbe olduğunun anlaşılması üzerine, İstanbul ve Ankara valileri başta olmak üzere, ilgili yöneticilerle ayrı ayrı görüşerek darbecilere karşı durulması noktasında talimatlar vermiştir.

Başbakan Yıldırım, bu çerçevede, İstanbul Valisi Vasip Şahin’e, “bu köprülerdeki askerlerin başındakileri indirin. Teslim olmak yok. Direnin! Nereden çıkıyorlarsa da durdurun. Asla taviz vermeyin”⁴⁶⁴ şeklindeki net sözleriyle de, millet tarafından seçilmiş hükümetin başı olarak, son derece kararlı bir duruş sergilemiştir.

Darbe girişiminin en şiddetli ve yoğun şekilde yaşandığı saatlerde, güvenliğine yönelik olarak, koruma ekibi tarafından evinden ayrılması gerektiğinin hatırlatıldığında Başbakan Yıldırım, aynı kararlılıkla, “bir yere gitmiyorum. Kim gelirse gelsin, hiçbir yere gitmiyorum. Milletim beni görmeli, rahatlamalı”⁴⁶⁵ cevabını vermesinden kısa süre sonra, bir televizyon kanalına telefonla bağlanarak; bunun, ordunun içinde emir komuta zincirine bağlı olmayan bir kalkışma olduğunu, ancak devletin demokrasiye bağlı tüm unsurlarıyla ve millet ile birlikte bu kalkışmayı bastıracağını ifade etti.

⁴⁶² Aynı yer.

⁴⁶³ Aynı eser, s. 14.

⁴⁶⁴ Fırat, Hande. (2016). 24 Saat: 15 Temmuz’un kamera arkası, İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık, s. 39.

⁴⁶⁵ Aynı yer.

Başbakan Yıldırım'ın bu açıklamayı yapmasının hemen ardından önce MHP, hemen ardından da CHP genel başkanları, darbenin ve darbecilerin karşısında, demokrasinin ve seçilmiş siyasi iradenin yanında olduklarını belirten açıklamalarını yaptılar.⁴⁶⁶

Milletin temsilcileri tarafından darbe karşıtı açıklamalar üst üste gelirken, devletin en üst makamı olan cumhurbaşkanlığından yapılacak açıklama da gecikmedi.

Bir televizyon kanalına FaceTime ortamında bağlanan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yapılanın silahlı kuvvetler içerisindeki küçük bir azınlığın kalkışması, organize edenin ise, malum paralel devlet yapılanması olduğunu belirterek, milleti iradesine sahip çıkmak üzere meydanlara davet etti.⁴⁶⁷

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bu tarihi çağrısının hemen ardından da, bütün risklere rağmen, başkomutan olarak milletin önünde yer almak üzere, tatilini yaptığı Marmaris'ten İstanbul'a geçti. Cumhurbaşkanı Erdoğan çok geçmeden de, kameralar karşısında bir açıklama yaparak, bir kez daha darbecilere karşı birlik ve beraberlik mesajı verdi.

Tüm bu açıklamalar ışığında, özetle ifade edilecek olursa; iktidarıyla, muhalefetiyle ve Meclis dışı unsurlarıyla birlikte olmak üzere, siyaset kurumu, -olması gerektiği gibi- darbenin ve darbecilerin karşısında yekvücut olarak yer almış ve o geceyi canları pahasına meydanlarda darbecilerle mücadele ederek yaşayan Türk milletiyle birlikte geçirmiştir.

2.3.2.2. Kamu Kurumlarının Rolü

2.3.2.2.1. Ordu

Darbenin askerî analizi yapılırken girişimin terör eylemleriyle sınırlı kalarak kısa sürede bertaraf edilmesinde; FETÖ'nün, başta üst komuta kademesi olmak üzere TSK mensuplarının çoğunluğunun direnişi nedeniyle yeterli kuvvete ve askerî kapasiteye sahip olamamasının ve bu nedenle başarı algısı yaratamamasının büyük etkisi olduğu değerlendirilmektedir.⁴⁶⁸

⁴⁶⁶ Aynı eser, s. 64-65, 76-77.

⁴⁶⁷ Aynı eser, s. 99-102.

⁴⁶⁸ Merkez Strateji Enstitüsünün FETÖ Darbe Girişiminin Askerî Analizi Rapor-016 A (inceleme) 29 Temmuz 2016

Darbe teşebbüsünün yapıldığı gece başta Cumhurbaşkanı olmak üzere diğer yetkili makamlardaki kişilerin konuşmaları üzerine halkın sokaklara inerek kahramanca darbecilerin önünde durmasının darbe teşebbüsünün önlenmesine yönelik çok büyük psikolojik etki yaratmış olduğu muhakkaktır. Bununla birlikte;

Darbecilerin ilk hedefi olan Genelkurmay Başkanlığı ve diğer Kuvvet Komutanlıklarına ait komuta kademesinin darbeyi kabullenemeyerek direnmesi sonucunda darbecilerin yeterli personel, silah ve teçhizata erişimi engellenmiş, komuta ve karar sistemi sarsılmış, stratejik hatalar yapmalarına yol açılmış, darbecilerin gayretleri bölünmüş, sıklet merkezleri kaybolmuş,⁴⁶⁹

TSK'nın seçkin birlikleri ve vurucu imkân kabiliyetlerin büyük bölümü darbeciler tarafından kullanılamamıştır. Yetersiz kuvvet, stratejik hatalar yapılmasına yol açmış, küçük birliklerin çoğu sivil halk ve kolluk kuvvetleri tarafından kolaylıkla kuşatılmış ve etkisiz hale getirilmiş,⁴⁷⁰

1. Ordu Komutanı'nın derdest edilememesi, darbecilerin moral gücünü kırmış, gafil destekçilerin geri çekilmesini sağlamış, darbeye karşı asker/polis kapasitesini harekete geçirmiş Bu suretle, darbecilerin hava üsleri ve kontrollerindeki birlikler başta olmak üzere askerî kapasitelerini kullanmalarına müdahale mümkün olmuştur.⁴⁷¹

Ordu içerisinde donanım açısından en seçkin birimlerden olan Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın darbecilere teslim olmaması ve çatışarak önemli bir darbecinin ölümüne neden olmasının darbe girişiminin başarısız kılınarak bertaraf edilmesinde büyük etkisi olmuştur.⁴⁷²

Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından darbe girişiminin bastırılmasını takiben bu girişimi gerçekleştirenlerin “illegal çete mensubu terörist hainler (FETÖ) ” olduğu, bu kişilerin TSK'da yer alan çoğunluktaki mensuplarla hiçbir alakası olmadığı ifade edilerek aşağıda yer verilen basın açıklamasını yapmıştır:

⁴⁶⁹ Merkez Strateji Enstitüsünün FETÖ Darbe Girişiminin Askerî Analizi Rapor-016 A (inceleme) 29 Temmuz 2016

⁴⁷⁰ Merkez Strateji Enstitüsünün FETÖ Darbe Girişiminin Askerî Analizi Rapor-016 A (inceleme) 29 Temmuz 2016

⁴⁷¹ Merkez Strateji Enstitüsünün FETÖ Darbe Girişiminin Askerî Analizi Rapor-016 A (inceleme) 29 Temmuz 2016

⁴⁷² <http://www.stratejidusunce.org/Detay/Haber/1001/amaclari-ve-neticeleriyle-15-temmuz-darbe-girisimi>.

“Basın Açıklaması”⁴⁷³

15 Temmuz 2016 akşam saatlerinde Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yuvalanan illegal çete mensubu terörist hainlerin (FETÖ) girişimleri 17 Temmuz 2016 günü saat 16:00 itibariyle bütün yurt genelinde tam anlamıyla bastırılmış ve Türk Silahlı Kuvvetleri birlik ve kurumlarının tamamında mutlak kontrol sağlanmıştır.

Her ne kadar bu darbe girişimi Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde başlatılmış olsa da, bunu yapmaya kalkışan hainlerin, halkımızın Peygamber ocağı olarak adlandırdığı Türk Silahlı Kuvvetlerinin, vatanını, milletini, bayrağını seven ezici çoğunluktaki mensuplarıyla kesinlikle hiçbir alakası yoktur.

Bu kapsamda: 15 Temmuz 2016 Cuma günü saat 16:00 sularında Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından verilen bilgi, Genelkurmay Karargahında; Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi AKAR, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK ve Gnkur. II'nci Başkanı Orgeneral Yaşar GÜLER'in katılımıyla değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye bağlı olarak;

Genelkurmay Başkanı tarafından;

(1) Silahlı Kuvvetler Komuta Harekât Merkezi Amiri Tuğgeneral İlhan KIRTIL aranarak, Türk hava sahasında ikinci bir emre kadar hiçbir askeri hava aracının (uçak, helikopter vs.) havalanmaması, havada bulunanların derhal üslerine dönmesi,

(2) Kara Havacılık Komutanlığına gidilerek orada bulunan personel konuları ve hava araçlarının uçmaması dahil gereken her türlü tedbirin alınması,

(3) Etimesgut'taki Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığına gidilerek tank ve zırhlı araçlar başta olmak üzere tüm araçların hareketlerinin durdurulması ve hiçbir şekilde dışarı çıkmamaları yönünde gereken tedbirlerin alınması emirlerini vermiştir.

Gnkur.II'nci Başkanı tarafından da; Gnkur.Bşk.nin emriyle Hava Kuvvetleri Komutanlığı Harekat Merkezi aranmış ve Türk Hava Kuvvetlerine ait tüm hava araçlarının uçuşlarının durdurulması talimatı verilmiştir.

⁴⁷³16 Temmuz 2016 tarihli Genelkurmay Başkanlığı'nın internet sitesinde yayımlanan basın açıklaması.

Böylece, alınan bilgi doğrultusunda bu alçak ve sefil girişime karşı ilgili/sorumlu makamlara gerekli ikaz ve emirler anında ve en geniş şekliyle iletilmiştir.

Bünyemizde ur haline gelen, kendilerine emanet edilen ve düşmana karşı kullanılması gereken silahları devletimize, silah arkadaşlarına ve halkımıza karşı kullanmakta tereddüt dahi etmeyen illegal çete mensubu terörist hainler (FETÖ) tarafından ihanet belgesi olan sözde (2 numaralı) bildirinın Genelkurmay Başkanınca imzalanması ve televizyonda okunması yönünde kendisine tehdit ve zorlamada bulunulmuştur. Hainlerin bu talepleri Genelkurmay Başkanı tarafından hakaret içeren ifadelerle, hiddetle ve kesinlikle reddedilmiştir.

Bu kapsamda; yüksek siyasi liderlik, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerçek evlatlarının ve kahraman emniyet mensuplarımızın anında verdiği tepki ve asil milletimizin engin bir anlayış ve kahramanca karşı koymasıyla içimizde urlaşan cunta heveslisi illegal çete mensubu terörist hainler (FETÖ) ile kahramanca mücadele edilerek, bağrımızda beslediğimiz yılanlara alanda layık oldukları cevap verilmiştir.

Bu zilleti ve rezaleti, Türkiye Cumhuriyeti Devletine, mazisi şan ve şerefle dolu Türk Silahlı Kuvvetlerine ve asil milletimize yaşatan alçaklar en ağır şekilde cezalandırılacaklardır.

Bu nedenle Yüce Milletimizin asker elbisesi içerisine girmiş eli kanlı canilerden oluşan illegal çete mensubu bu terörist hainler (FETÖ) ile görevinin başında olan, ülkemizin bekası için, aynı zamanda BTÖ ile de canla başla mücadele eden Türk Silahlı Kuvvetlerinin kahraman ve fedakar mensuplarını çok iyi ayırt edecek şekilde davranışta bulunacağına inanıyoruz. Bunun da ülkemizin ve asil Milletimizin birlik, bütünlük ve güvenliği bakımından hayati önemi haiz olduğunun bilincindeyiz.

Bir kez daha, bu darbe girişimi esnasında demokrasi ve hukuk düzenine sahip çıkma adına şehit olan kahraman silah arkadaşlarımıza, kahraman emniyet mensuplarımıza ve içerisinde çok sayıda gencimizin de bulunduğu kadirşinas milletimizin kahraman evlatlarına Yüce Allah'tan rahmet, değerli aile fertleri ve yakınlarına başsağlığı ve sabır, bütün yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Türk Silahlı Kuvvetleri en genç erinden en yüksek rütbeli general/amiraline kadar tüm personeliyle demokratik hukuk sistemi içerisinde Devletimizin ve yüce Milletimizin emrinde, görevinin başındadır.

Zafer, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, asil milletimizin yüksek değer ve hedeflerine inananlarıdır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”

2.3.2.2.2. Emniyet

15 Temmuz 2016 günü saat 22.15 sularında “acil” kodlu olarak Emniyet Genel Müdürlüğünde kriz merkezi oluşturulmuştur. Yaşanan gelişmelerden FETÖ terör örgütüne mensup askerler tarafından yapılan bir darbe girişimi olduğu tespiti yapılmış;

Darbe girişimine kesinlikle karşı çıkılması, gerekiyorsa silahla direnilmesi, polislerin darbeci askerlere teslim olmayacağı, tam tersine proaktif davranılması, mümkün olduğu takdirde, askeri mahaller çevresinde tedbir alınarak kışla dışına çıkıp haksız, hukuksuz müdahalelere yeltenenlere müsaade edilmemesi, müsamaha gösterilmemesi, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, MİT, TRT, Emniyet Binaları ile diğer kritik binaların etrafında tedbir alınarak, bu alanlara girişlere kesinlikle izin verilmemesi, zorlanması hâlinde ve şartlar oluştuğunda silah kullanılacağı, Jandarma ve diğer askerî birliklerin komutanlarıyla görüşülerek askerin sokağa çıkması hâlinde tüm polislerin kesinlikle silahla karşı koyacağı, darbe kalkışmasına destek vermemeleri ve doğacak sonuçlardan kendilerinin sorumlu olacakları açık ve kesin bir dille ifade edilmesi, Ülke genelinde, izinli, istirahatli polisler göreve çağırılması, tankların şehir meydanlarına inmesini engellemek için başta çekiciler ve diğer büyük araçlarla olabildiğince yolları kapatarak, şehir merkezlerine inilmesinin olabildiğince engellenmesi, darbe girişimine teslim olma eğilimli personel olursa derhâl gözüaltına alınması emir ve talimatları 81 il emniyet müdürüne sözlü olarak açık ve kesin bir dille saat 22.30 itibarıyla iletilmiş ve saat 23.00 itibarıyla yazılı olarak iletilmiştir.

O akşam, Emniyet Genel Müdürlüğünde görevli tüm personel göreve çağırılmış ve “Türkiye genelinde Emniyet Müdürlüğü depolarının tamamı açılarak uzun namlulu silahlar personele dağıtılacak ve silahla direnilecektir.” talimatı vermiş, Emniyet Genel Müdürlüğünce siparişi verilip henüz teslimi yapılmamış 10 zırhlı taktik araç ilgili firmadan

alınarak Ankara’da göreve sevk edilmiş, mevcut personel kritik tüm binalara görevlendirilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızın güvenliğini sağlamak amacıyla ilgililerle görüşülmüş, Denizli ve çevre illerden Marmaris’e 100 polis görevlendirilmiş ve komşu iller duyarlı hale getirilmiş, Ankara’da ana güzergâh ve yollar büyük araçlarla kapatılmış, tankların şehre girişlerini olabildiğince engellemek için tedbirler alınmış, Akıncılar Hava Üssüne, Esenboğa Havalimanına ve gerek duyulan diğer yerlere vatandaşları yönlendirilmeye çalışılmış, bu kapsamda Akıncılar Hava Üssüne 3 bin kadar vatandaş yönlendirilmiş, Özel Harekât Polisleri görevlendirilerek Akıncılar Hava Üssü akaryakıt pompası deposu etkisiz hâle getirilerek uçakların üsse iniş kalkışlarına mâni olunmaya çalışılmış, Devlet büyüklerinin Ankara’ya gelme ihtimaline binaen yollara polis ekipleri yerleştirilmiş, 15 bin vatandaşın Esenboğa Havaalanına gitmesi sağlanmış, Esenboğa Havalimanında kule güvenliği sağlanmıştır.

4.500 Özel Harekât Polisi Adayı, Doğu ve Güneydoğu Bölgesinden 2 bin Özel Harekâtçı ve 1.300 normal kadro personeli olmak üzere 7.800 personel çevre illerden Ankara’ya intikal ettirilmiş, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğüne 1.729 Özel Harekât Polisi takviye olarak gönderilmiş, darbe girişimcileri işgal ettikleri yerlerden çıkartılmışlardır.

Antalya ilinde özel eğitimde bulunan 3 bin personel Antalya sokaklarında görevlendirilmiş Genelkurmaydaki dost unsurlarla irtibat kurularak sadece savaş anında kullanılacak hava, pist ve heliport alanları öğrenilerek önlemler alınmış; Uşak, Kütahya, Afyonkarahisar ve Sivrihisar’daki hava pistlerinin kullanımı engellenmiş, Diyanet İşleri Başkanlığıyla irtibat kurularak ülke genelinde sela okunması hususu paylaşılmış, Genelkurmay Başkanlığı Karargâhında darbecilerce etkisiz hâle getirilen darbe karşıtı askerî personelle irtibat kurulmuş ve operasyon birimleri bilgilendirilmiş, Emniyet teşkilatından emekli veya ihraç edilen FETÖ/PDY mensubu kişilerin Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı civarına geldikleri tespit edilmiş ve bunlardan 3’ü oradaki görevlilerce yakalanmıştır.

15 Temmuz gecesi Bursa İl Jandarma Komutanından elde edilen darbe belgelerinde darbecilerce 81 ilde sıkıyönetim komutanı olarak görevlendirilen isimler ortaya çıkmış, bu isimler 81 İl Valiliğine, Emniyet Müdürlüğüne süratle intikal ettirilip sözde sıkıyönetim komutanı olarak görevlendirilmiş bu kişiler gözaltına alınmış, darbe planında yer alan sözde sıkıyönetim komutanları vakit geçirmeksizin aynı gece İçişleri Bakanlığına bildirilerek listedeki ismi bulunan jandarma komutanları ve askerler Bakanlık onayıyla görevden alınmış,

ele geçen darbe planlarında isimleri yer alan kişilerle iltisaklı yargı mensubu ve diğer kişilerin pasaportları yurt dışına çıkmaları, kaçmaları ihtimaline binaen, bilgi sistemi üzerinden iptal edilmiştir.

Ankara Adliye Binasının güvenliğini sağlamakla görevlendirilen polisler tarafından 2 tanka el konulmuş, Eskişehir, Çankırı, Kütahya, Yozgat, Kırıkkale, Çorum, Afyonkarahisar, Bursa, Düzce, Karaman, Konya, Nevşehir, Samsun, Zonguldak, Kırşehir, Amasya illerinden 1.336 personel teçhizatlarıyla birlikte Ankara İline getirtilerek stratejik noktalarda görevlendirilmiş, Eskişehir ilinden Ankara iline sevk edilen ve Polatlı ilçesinde hareket hâlinde olan darbeci askerlere polisler tarafından müdahale edilerek yakalama işlemi yapılmış, Gölcük ve Aksaz'da darbeye katılmak amacıyla görevlendirilmiş ve limandan ayrılan savaş gemilerinden 2'si hariç diğerleri ikna edilerek geri döndürülmüştür.

2.3.2.2.3. Jandarma

15 Temmuz hain darbe girişimi; cumhuriyet ve demokrasiye kalpten inanmış olan Türk Halkının tüm kazanımlarını yok etmek amacıyla büyük bir gizlilik içerisinde ve sinsice planlanarak uygulanmıştır. Başta toplum olmak üzere onun bağrından doğan Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Teşkilatı ve Emniyet Teşkilatı tüm gerçek ülke hizmetkârı personeliyle bir bütün olarak ve canı pahasına her darbeciye karşı mukavemette bulunmuş ve bu şekilde darbe girişimi bastırılmıştır. Türk Milletinin hain darbe girişimine karşı yaptığı mücadelenin her safhası tarih sayfalarına altın harflerle yazılacak bir kahramanlığın öyküsü olacaktır. Buna karşın hain darbe girişimi ülkemizin tüm unsurlarına ayırım yapmaksızın zarar vermiştir. Ancak geçmiş kahramanlıklarla ve övünçlerle dolu olan ve milletin her zaman gözbebeği olarak gördüğü Türk Silahlı Kuvvetleri ise bu zararın en büyük pay sahibi olmuştur. Bu darbe girişimi bu açıdan bakıldığında asıl Türk Silahlı Kuvvetlerine yapılmıştır diyebiliriz. Çünkü ülkesini korumada aciz kalacak bir ordunun mevcudiyeti tarih boyunca ülkemiz üzerinde emelleri olanların en büyük arzusudur.

Yıllar boyunca süren tüm bu sinsice sızmalara ve hainliklere rağmen Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşundan bu yana vatanını, halkını ve sahip olduğu tüm çağdaş ve Atatürkçü demokrasi kazanımlarını canı pahasına korumaya yemin etmiş ve bu yeminine sadık Jandarma Teşkilatının personelinin ne kadar çok olduğunu da görmüş bulunmaktayız. J. Gn. K. lığı bağlılarında görev yapan yükümlü erbaş ve erler dışında kalan yaklaşık (85.000) personelden söz konusu kalkışmaya ferdi olarak personelin % 1' inin katıldığı tespit edilmiş

olup, yukarıda ifade edilen darbe teşebbüsü eylemi dışında, birkaç münferit olay haricinde diğer kuvvetlerle birlikte veya desteğinde hiçbir köprü kontrolü, yol kapaması, silah kullanılması, masum vatandaşa mermi atma olayına karışan Jandarma Genel Komutanlığı personeli bulunmamıştır. Ancak darbe girişiminin bastırılmasını takip eden günlerde darbeye katılmamış olsa bile, FETÖ üyesi olduğundan dolayı bazı personele işlem yapılmıştır. Bu azınlığa karşı büyük çoğunluğu oluşturan diğer tüm personel darbenin karşısında yer almış ve olayların büyümesini engelleyerek darbeye karışanları yakalamış müteakiben adalete teslim etmiştir.

Geçmişte yapılan tüm darbelerde Jandarma Teşkilatı muhakkak etkin kullanılmaya çalışılmıştır. Bunun nedeni ise ülkenin coğrafi genişliği açısından % 90'ına yakını jandarmanın kontrolündedir. Ülkenin en ücra yerlerinde bile jandarma karakolu vardır. O nedenle 15 Temmuz hain darbe girişiminde Beştepe'de bulunan Jandarma Karargâhına büyük önem verilmiş ve burası darbeciler tarafından ele geçirilmiştir. Darbeciler bu sayede ülkenin her köşesine darbe mesajlarını ulaştıracaklar ve kendi planları doğrultusunda yönlendirmelerini yapabileceklerdi. Eğer bu söz konusu planlarında başarılı olsalardı, büyük şehirlerdeki darbe girişimi bastırılmış olmasıyla iş bitmeyecek, ülkenin diğer bölgelerinde kontrol belki geç sağlanacak, dolayısıyla karşıt gruplar arasında sıcak çatışmalar başlayacak ve aylar süren bir kaos ortamının oluşmasına neden olacaktı. PKK ve diğer terör örgütleri de bu fırsattan yararlanacak ve FETÖ'nün bu terör örgütleriyle var olan bağlantıları sayesinde de bazı bölgelerde el birliği yaparak, ülkede korku ve kaos yaratacak, aynı zamanda dış güçlerinde yardımıyla ülkemizin iç savaşa sürüklenmesine neden olunabilecekti. Bu açıdan bakıldığında jandarmanın darbe girişiminin bastırılmasındaki ve ülkenin büyük bir bölümünde etkisiz kalmasındaki rolü daha net anlaşılacaktır. Bu hususta eski Ankara Valisi Mehmet KILIÇLAR'ın, 15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonunda darbenin bastırılmasındaki Jandarma Teşkilatının rolünü belirtirken şu ifadeyi kullanmıştır;⁴⁷⁴

“Dolayısıyla, bir darbe yapmak isteyen birisi, birileri Jandarmanın ülke sathındaki yapılanmasını ve istihbarat kabiliyetini kullanmak zorunda. Nitekim bu darbede de Jandarma teşkilatı yer almadığı için en büyük başarısızlık sebeplerinden birisi de odur.”

Darbe girişiminin bastırılmasında birçok Jandarma personeli farklı şekillerde görev

⁴⁷⁴ Komisyonun 02.11.2016 tarihli toplantı tutanakları

almıştır. Bazı jandarma subayları (yarbay-binbaşı rütbesinde) darbe girişiminin başladığı saatlerde durumun vahametini kavrayarak ve kendi inisiyatifleriyle herhangi bir komuta merkezinin emri olmaksızın Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhından gönderilen mesajlara birliklerin hata ile işlem yapmaları halinde ülke genelinde sıkıntılı durumların ortaya çıkabileceği düşüncesiyle ve bunu önleme amaçlı olarak tüm jandarma birliklerini cep telefonlarından arayarak uyarmışlar, darbecilerin emirlerine uyanları da tutuklamaları gerektiğini belirtmişlerdir. O saate kadar birliklere darbecilerin talimatlarına uyulmamasını gerektiren düzeltme mesajlarının çekilmediği düşünüldüğünde bu olayın önemi daha net anlaşılmaktadır. Bu konu ile ilgili Emekli Jandarma Albay Hasan Atilla UĞUR'un Haber Türk'te Fatih ALTAYLI'nın Teke-Tek isimli programında yaptığı açıklamada;

“İsimlerini vermek istemiyorum ama 3 jandarma subayı bütün jandarma birliklerine cep telefonlarından ulaşarak bunun FETÖ tarafından gerçekleştirilen bir hainlik olduğunu, gönderilen mesajlardaki emirlere uyulmaması gerektiği ve darbecilerin görüldüğü yerde etkisiz hale getirilmesi gerektiğini iletmişlerdir.”

şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.⁴⁷⁵

Darbecilerin Beştepe kışlasını işgal etmeye çalıştığı haberini alan İsth.D. Bşk. J.Kur.Alb. Nurettin ALKAN, Cari Hrk.D.Bşk. J.Kur.Alb. Ali DEMİR, Per.Pl.Ynt.D.Bşk. J.Kur.Alb. Aziz YILMAZ ve Pl.Göv.D.Bşk. J.Kur.Alb. Güven ŞAĞBAN'ın müstakil olarak sivil araç ile intikal ederek nizamiye bölgesine gelerek olaya müdahale etmeleri, bu esnasında çıkan çatışmada İsth D.Bşk. J.Kur.Alb. Nurettin ALKAN'ın kolundan yaralanması ve Pl.Göv.D.Bşk. J.Kur.Alb. Güven ŞAĞBAN kalkışmacılar tarafından rehin alınması, geriye kalan iki Daire Başkanın olay bölgesinden uzaklaşarak hemen yakındaki Hisarcıkloğlu Camii bölgesinde yine olay bölgesine gelen Harekat Bşk. Tümğ. Arif ÇETİN ve Tuğg. Ahmet HACIOĞLU ile beraber Taktik Komuta Yeri (TKY) oluşturulmaları darbe girişiminin bastırılmasında kritik öneme haizdir. Devamında JÖAK Tug.K.lığından JÖH Tb.nun zırhlı kobra aracı ile birlikte darbecilere müdahale etmek maksadıyla Beştepe'ye intikal etmesinin emredilmesi ve aynı anda Emniyet Genel Müdürü Celalettin LEKESİZ'in aranarak Polis Özel Harekat timi ile birlikte iş makinası, TOMA talebinde bulunulması darbecilerin direncinin kırılmasında önemli rol oynamıştır.

⁴⁷⁵ <http://m.haberturk.com/gundem/haber/1302642-ikinci-kalkisma-cok-yakinda-diyen-Atilla-ugur-teke-tekte-konustu>

J.Gn.K.lığı Harekat Başkanı tarafından Sayın İçişleri Bakanına bilgi vermek suretiyle J.Gn.K.lığı Harekat Başkanı Tümğ. Arif ÇETİN tarafından; 16 Temmuz 2016 Cumartesi günü saat 02.19 ve 03.07’de NTV televizyonun aranması suretiyle,

“Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Galip MENDİ’nin emrini iletiyorum; komutanın emri gereğince, millete, devlete ve demokrasiye karşı yapılan kanunsuz hareket mutlaka önlenektir.”

02.45 sıralarında da CNN TV’ye;

“Jandarma teşkilatı emir komuta yapısı içerisinde görevinin başındadır. Gereken her türlü tedbir alınmıştır. Jandarma bir kanun ordusudur. Endişe edilecek bir durum yoktur.”

şeklinde basın açıklamalarında bulunması tüm milletimizin bir nebze rahatlamasına ve Jandarma Teşkilatındaki darbe karşıtı büyük çoğunluğuna ise moral aşılmasına vesile olmuştur.

Orgeneral Galip MENDİ imza bloğuyla ise;

“Jandarma bir kanun ordusudur. Millete, devlete ve milli iradeye yapılan ve yapılacak olan her türlü kanunsuz harekete karşı gerekli tedbirler emir komuta içerisinde alınmıştır/alınacaktır. Jandarma birliklerinde kanunsuz emir ve (sözde Sıkıyönetim Direktifi) talimatlara uyulmayacaktır. Bu duruma karşı yasal çerçeve içerisinde her türlü tedbiri almaya tüm amir ve komutanlar sorumlu ve yetkilidir. Rica ederim.”

şeklindeki ve ayrıca rütbeli izinlerinin kaldırılmasına ilişkin mesaj bağlı tüm jandarma birliklerine çekilerek birliklere yapmaları ve yapmamaları gerekenler bir emir komuta zinciri içerisinde belirtilmiştir.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı Harekat Merkezi ve Muhabere Merkezince mesaj çekilmesinde zorluklarla karşılaşıldığı yönünde bilgiler elde edilmesi J.Gn.K.lığı Harekat Başkanı Tümğ. Arif ÇETİN’in yönlendirmesiyle Orgeneral Salih Zeki ÇOLAK imza bloğuyla;

“Millete, devlete ve milli iradeye yapılan ve yapılacak olan her türlü kanunsuz harekete karşı gerekli tedbirler emir komuta içerisinde alınmıştır/alınacaktır.

Birliklerde kanunsuz emir ve (sözde Sıkıyönetim Direktifi) talimatlara uyulmayacaktır. Bu duruma karşı yasal çerçeve içerisinde her türlü tedbiri almaya tüm amir ve komutanlar sorumlu ve yetkilidir. Rica ederim.”

şeklinde Ankara İl J.K.lığı Harekat Merkezi vasıtasıyla Kara Kuvvetleri Komutanlığı bağlı birliklerine de mesaj çekilmesi darbecilerin tamamen etkisiz hale getirilmeye başlanmasıdaki en büyük adımlardandır diyebiliriz.

Beştepe J.Gn.K.lığı ana karargahındaki darbeci teröristleri etkisiz hale getirmek maksadıyla, 16 Temmuz 2016 Cumartesi gecesı saat 01.00'den itibaren Jandarma Özel Harekat ve Polis Özel Harekat timlerinin ortak operasyonuyla başlanılmış, rehinelerin varlığı nedeniyle büyük bir titizlikle yürütölen operasyon sabaha kadar sürmüş, nizamiyeden başlayarak kademeli olarak karargaha girilmiş ve karargah saat 16 Temmuz 2016 Cumartesi 11.00'de tamamen kontrol altına alınmış, Emn.Gn.Md.lüğü TEM D.Bşk. Turgut ASLAN ve koruması haricindeki tüm rehineler kurtarılmış, darbeciler tarafından vurulan Turgut ASLAN ağır yaralı olarak hastaneye sevk edilmiş ancak koruması şehit olmuştur.

Ankara İl J.K.lığının darbecilerin kontrolüne girmesi ve Ankara İl J. Komutanın Beytepe J.Okullar K.lığında rehin alınması nedeniyle Ankara J.Blg.K.Tuğg. Mehmet ARTAR tarafından Esenboğa Havaalanı Kor.Bl.K.lığından getirilen timler vasıtasıyla, Ankara İl J.K.lığındaki darbeci grup saat 02.00 civarında etkisiz hale getirilmiş ve darbecilerin çekmiş oldukları mesajların dikkate alınmaması hususunda Ankara İl J.K.lığı Hrk.Mrk. aracılığıyla (*Beştepe J. Gn. K.lığı Karargâhı Hrk. Merkezinin darbeciler tarafından ele geçirilmiş olması nedeniyle*) bütün Jandarma birliklerine J.Gn.K.lığı Harekat Başkanı Tümg. Arif ÇETİN'in talimatıyla; PDY/FETÖ'cü askeri şahıslarca darbe maksadıyla çekilmiş olan mesajların dikkate alınmaması konusunda Orgeneral Galip MENDİ imza bloğuyla mesaj çekilmiştir.

15 Temmuz 2016 tarihinde saat 21.45 sıralarında Beytepe 'de bulunan J.Eğt.K.lığı kışlası, J. Okullar Komutanın yönlendirmesiyle tüfekli ve teçhizatlı bir grup kursiyer Teğmen tarafından nöbetçi personel tasfiye edilerek ele geçirilmiştir. Beytepe J. Kışlası 16 Temmuz 2016 saat 06.00 civarında operasyonla tekrar ele geçirilmiş, darbeci J.Okll.K. Tuğg. Sadık KÖROĞLU lojmanlar bölgesindeki evinde yakalanmış ve darbeye karışan diğer personel ile beraber haklarında yasal işlem yapılmak üzere Ankara İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğüne sevk edilmiştir.

Muğla-Marmaris İlçesinde darbeciler tarafından Cumhurbaşkanına yapılan suikast girişiminde (2) polis memurunun şehit edilmesi ve (7) polis memurunun yaralanması ile sonuçlanan saldırı olayına karıştığı tespit edilen (20-25) civarında özel donanımlı, üniformalı ve silahlı darbecilerin Marmaris İlçesinde araziye kaçtığı öğrenilmesiyle birlikte müteakibinde darbecilerin kaçtıkları arazide bulunması için, İzmir Bornova 2'nci J.Komd.Tug.K.lığından (1) J.Komd. Bl. K. lığı görevlendirilmiştir. Devamında günler süren başarılı operasyonla darbeciler saklandıkları menfezin içerisinde sağ olarak yakalanmış ve adalete teslim edilmişlerdir.⁴⁷⁶

2.3.2.2.4. MİT

2.3.2.2.5. Yargı

2.3.2.2.6. Diyanet İşleri Başkanlığı

15 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişiminin bastırılmasında en aktif rol alan kurumların başında Diyanet İşleri Başkanlığı gelmektedir. Bu çerçevede o gece Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapmış olduğu faaliyetlerini şöyle sıralayabiliriz:

15 Temmuz saat 22:00'de darbe girişimi başlar başlamaz Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ'in şahsi cep telefonu, kayıtlı olmayan bir kişi tarafından aranarak şüphe uyandıracak sorularla görüşme uzatılmaya çalışılmış, Sayın Başkan bunun, bulunduğu yerin tespitine dönük bir arama olduğunu düşünerek görüşmeyi sonlandırmış, aynı kişi tarafından ısrarlı bir şekilde aramaların sürdürülmesi üzerine mevcut telefon hattını kapatmış, başka bir telefon hattı üzerinden iletişimini gerçekleştirerek ailesiyle birlikte bulunduğu yeri değiştirmiştir.

Saat 22:45'te Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ'in talimatıyla Başkanlıkta Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR'ın koordinesinde Strateji Geliştirme Başkan Vekili Doç. Dr. Mustafa SARIBIYIK, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü Vekili İsmail PALAKOĞLU, Özel Kalem Müdürü Oğuzhan DİNLER, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri Halil ERDOĞAN, Daire Başkanı Yıldırım KAPLAN'dan oluşan bir Kriz Masası hazır hale getirilmiştir.

Saat 23:00'te Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ'in talimatıyla 118 bin Diyanet personeline yönelik bir çağrı mesajı metni hazırlanması kararlaştırılmıştır.

⁴⁷⁶ J.Gn.K.lığının 17 Temmuz 2016 tarihli ceridesi

Saat 23:50'te Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ'in 85 bin camide salâ okunmasına yönelik talimatının yer aldığı çağrı metni tüm basın kuruluşlarına gönderilmiştir. Söz konusu çağrı aynı anda Başkanlığın web sayfasında ve sosyal medya hesaplarından yayınlanmıştır. (02:09, 02.22)

Aynı çağrı metni, eş zamanlı olarak SMS yoluyla 120 bin Diyanet personeline gönderilmiş, Başkanlığın sosyal medya hesaplarından da paylaşılmıştır.

Başkanlığın web sayfasında yayınlanan çağrı metni şöyledir:

“Din gönüllüsü kardeşim,

Bugün milletimizin hukukunu korumak için üzerimize düşeni yapmak en büyük vecibedir. Ülkenin ve milletin birliğinin, huzur ve refahının ayaklar altına alınması, milli iradenin cebir ve şiddetle çiğnenmesi asla kabul edilemez.

Milletimizin manevi rehberleri olarak her türlü kanun ve hukuk dışı girişimlere karşı milletimizle beraberiz. Hepinizi özgürlüğün simgeleri olan minarelerimizden halkımıza bu büyük ihanete şiddete başvurmadan karşı koymaya davet ediyorum.

Bu gece minarelerin ışığı yanacak, salâlar verilerek milletimiz hukukuna sahip çıkmaya davet edilecektir.”

Prof. Dr. Mehmet Görmez

Diyanet İşleri Başkanı

Başkanlığın bu çağrısı üzerine tüm Türkiye’de minarelerden salâlar verilmiştir. Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanımızın halkımızı meydanlara daveti okunan her salâdan sonra görevlilerimiz tarafından minarelerimizden ilan edilmiştir.

Diyanet TV ve Diyanet Radyo, halkımızı darbe konusunda yönlendiren yayınlarını gece boyunca sürdürmüştür. Diyanet TV’nin yayın akışı değiştirilerek Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısı, Başkanlığımızın salâ talimatı ve Kur’an tilaveti (Fetih Suresi) ekrana getirilmiştir. Bu yayın aralıksız olarak sürdürülmüştür.

Gece boyunca Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ, çeşitli televizyon kanallarının canlı yayınlarına telefonla bağlanarak halkımıza dönük sıcak mesajlar vermiştir:

Saat 01:15'te Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, canlı telefon bağlantısıyla ÜLKE TV/KANAL 7 ortak yayınına katılmış ve şu mesajları vermiştir:

“Özellikle şunu ifade etmek istiyorum. Milletimizin bütün fertlerine sesleniyorum.

Bugün milletimizin hukukunu korumak için üzerimize düşeni yapmak en büyük dini vecibedir. Ülkemizin ve milletimizin birliğinin, huzur ve refahının ayaklar altına alınması milli iradenin cebir ve şiddetle çiğnenmesi asla kabul edilemez.

Buradan ben milletimizin manevi rehberleri olarak bütün imamlarımızla, bütün müftülerimizle, müezzinlerimizle, Kur'an kursu öğretmenlerimizle her türlü kanun ve hukuk dışı girişimlere karşı milletimizle beraber olduğumuzu ifade etmek istiyor ve buradan bütün din gönüllüsü kardeşlerime, milletimizin manevi rehberliğini yapan bütün din gönüllülerine, bütün imamlarımıza, hatiplerimize çağrıda bulunuyorum. Özgürlüğümüzün simgeleri olan minarelerimize koşunuz ve oradan bütün halkımıza hiçbir şiddete başvurmadan milletin iradesine karşı yapılmış en büyük ihanete karşı çıkmaya davet ediniz.

Bu millet bu ihanete laik değildir. Bu millet bütün İslam ümmetinin, bütün mazlumların, mağdurların umududur. Hiç kimsenin bu umudu boşa çıkarmaya hakkı yoktur.

Tekrar bütün din gönüllüsü kardeşlerime sesleniyorum, lütfen her biriniz minarelere koşun oralardan önce Peygamber Efendimiz'e sala getirin ve arkasından da milletimizin her ferdini milletimizin hukukuna sahip çıkmaya, iradesine sahip çıkmaya her birisini davet edin.

Bu gece hiçbir din gönüllüsü yatmayacak, camilerimizin bütün ışıkları yanacak, minarelerimizin bütün ışıkları yanacak ve minarelerden biz milletimizin hukukuna yapılmış bu tecavüze karşı çıktığımızı bütün milletimize ilan edeceğiz İnşallah. Milletimiz müsterih olsun, inşallah bunların hepsinin üstesinden geleceğiz.

Cenab-ı Hak milletimizi korusun, hepimiz dua edelim, Yüce Rabbimiz biran önce bu gece milletimize karşı işlenen bu en kötü cinayeti ve ihaneti hep birlikte bertaraf edelim inşallah.”

16 Temmuz 2016, 01:39’da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, Habertürk/Bloomberg Ht ile canlı bağlantı kurarak yayına katılmış ve orada da şu mesajları vermiştir:

“Efendim ben öncelikle aziz milletimize hayırlı geceler diliyorum. Bugün milletimizin hukukunu korumak için üzerimize düşeni yapmak en büyük dini vecibedir. Ülkenin birliğinin huzur ve refahının ayaklar altına alınması, milli iradenin cebir ve şiddetle çiğnenmesi asla kabul edilemez. Milletimizin manevi rehberleri olarak bütün Diyanet camiası olarak, bütün din gönüllüleri olarak, imam hatiplerimizle, müezzinlerimizle kanun ve hukuk dışı girişimlere karşı milletimizle beraber olduğumuzu buradan sizin aracılığınızla öncelikle ilan etmek istiyorum.

Bu çağrıyı ben yaptım. Bütün din gönüllülerine bu çağrıyı ben yaptım, bu gece bütün minarelerin ışıkları yanacak ve birer defa sala verilerek milletimizi kendi hukukunu korumaya davet edilecek. Onun için hassaten bütün din gönüllüsü kardeşlerime şimdiden teşekkür ediyorum. Ülkemizin bütün minarelerinde birer defa sala verilecek, milletimiz hukukuna sahip çıkmaya davet edilecek.

Şiddete başvurmadan, sulh ile barış ile milletimizin hukukuna karşı yapılan bu ihaneti, bu gece hep birlikte bertaraf edeceğiz, inşallah. Camilerimiz sabah kadar açıktır, camilerimiz de uğrayabilirler. Ama minarelerimizden milletimiz hukukuna sahip çıkmaya davet edilecek, bu davetimi sizin aracılığınızla yenilemek istiyorum.”

02:10’da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, canlı telefon bağlantısıyla KANAL A yayınına katılmıştır. Sayın Başkan canlı telefon bağlantısıyla katıldığı televizyon kanallarında tüm din görevlilerine sala okunması talimatının ve darbe girişimine karşı halka yönelik milletin iradesine sahip çıkarılmasına yönelik çağrısını yinelemiştir.

“Efendim ben öncelikle aziz milletimizin her ferdini saygıyla selamlıyorum.

Hayırlı geceler diliyorum. Bu gecenin büyük bir aydınlıkla sona ermesini diliyorum.